

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

777. An, & qualiter collatio fieri debeat gratis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

gendo &c. Quia sic saltem periculum est pravitatis simoniacæ, præsertim dum oneris exsolutio cedit directè aut indirectè in collatoris commodum. Laym. in c. cum clericis, de pactis, n. 2. Et si tale quid exigatur pro collatione, seu in collatione de eo paciscatur, aut à collatorio promittatur, est expressa Simonia. Pirh. ad cit. c. unic. n. 2. Engels, ibid. n. 2. Laym. loc. cit. n. 1. De ceterò non prohibetur Episcopus, non quidem quia collator; sed potius quia iudex Ecclesiasticus, seu quia Episcopus, ut Engels, non ex pacto, sed per auctoritatem suam ordinariam, ut Pirh. loc. cit. quandoque ob rationabilem causam necessitatis huiusmodi aliquid imponere beneficio, v. g. pensionem jam impositam augendo, præsertim, ubi majores nunc, quam antè fructus ex beneficio proveniant. Laym. loc. cit. aut parrem aliquam redituum beneficii vacantis subtrahere, & ad causam piam, v. g. fabricam Ecclesiæ applicare, sibi que ad tempus reservare, etiam si id in ipsius Episcopi conferentis commodum aliquo modo cedat, v. g. ad solvenda debita Episcopatus contracta nomine Ecclesiæ, & non suo privato nomine, vel pro sua sustentatione, Pirh. Engels. ll. cit. Quin & in quibusdam Germania locis seu Ecclesiis vigere consuetudinem, ut ex beneficiis, v. g. parochialibus loco primorum fructuum, seu nomine annalis demarur aliquid ad Episcopales proventus augendos, testatur Laym. ad cit. c. unicum, ne Eccles. benef. &c. Sic potest monasterium, cui incorporata parochia, dum in ea investiri facit vicarium, reservatà sibi annuà pensione juxta redituum facultatem, auctis dein redditibus parochialibus augere dictam pensionem ex Abb. in c. cum clericis, de partib., ait Laym. loc. cit. Id tamen intelligendum asserens, si auctio redituum sit notabilis, & non uno tantum anno, sed pluribus durans; & nisi hæc auctio redituum proveniat ex industria Vicarii, utpote cui diligentia sua damnosa esse non debet; sic quoque tradit Laym. ad c. significatum, de præb. n. 4. posse Episcopum ex rationabili causa beneficio, dum vacat, adjicere novum onus, v. g. ut beneficiatis deinceps habeat catechismum, ut capellania ex prima fundatione habens onus legendi hebdomatim unum tantum vel duo sacra, dein habeat onus legendi plura sacra, si tamen reditus sufficiant, & Ecclesia indigeat frequentiori sacrificio: vide dicta sub initium, ubi qualiter onera imposita à fundatore possunt mutari: verum hæc impositio oneris, puta, dicta auctio vel reservatio &c. Ante collationem beneficii, seu antequam alicui conferatur, facienda. Laym. ad cit. c. cum clericis. Sive pro cautela, ut evitetur pactio, ipsi rei seu beneficio onus est imponendum, ita ut ad quemcunque beneficium transeat, cum suo onere transeat. Azor. p. 2. l. 6. c. 26. q. 3. Laym. in c. significatum, de præb. n. 4. ex Abb. in idem c. n. 7. minus etiam rectè fieret post collationem sine consensu beneficiati; quia in jure quæsito alicui præjudicari regulariter non potest. Engels loc. cit. citans Zoësum ad cit. c. unic. n. 2. unde, si necessitas urgeat, nullumque beneficium vacet, aut vacantium beneficiorum reditus non sint sufficientes, potius ab omnibus sibi subjectis clericis exigere aliquid potest Episcopus. Engels ibid. remittens ad rit. de censibus, & Barb. de off. Episcopi alleg. 87.

3. Nequaquam igitur poterit Episcopus, multo que minus collator aliquis inferior fructus tempore beneficii vacantis obvenientes suis usibus applicare (sed hi futuro successori reservari debent) nisi fortè ex speciali privilegio, vel legitima & ra-

tionabili consuetudine aliud introductum sit. Engels loc. cit. n. 3. citans c. cum vos, de off. ordin. c. præfenti. rit. eod. in 6. & c. 5. de excess. præb. num autem spectato jure communi Episcopus ex justa causa reservare sibi possit ad tempus integros reditus beneficii vacantis, non convenit inter Auctores: affirmant apud Pirh. loc. cit. n. 3. gl. fin. Innoc. in cit. c. unic. ut Eccles. benef. sine diminur. Host. in sum. s. quam. vñ, ed quodd. cum Episcopus ex justa causa de consensu capituli beneficium possit extinguere, multo magis possit ad tempus reservare sibi illius reditus. Neque huic sententiæ obstare videtur, quòd c. penult. de verb. signif. per privilegium Papæ concessum fuerit Episcopo; ut fructus beneficiorum in sua dicecesi vacantium ad solvenda debita Ecclesiæ suæ ad biennium sibi retinere possit, quo privilegio opus non fuisse, si id jure communi Episcopi licitum esset. Nam dici possit, ut ait Pirh. loc. cit. n. 3. privilegium hoc in casu cit. c. penult. impetratum esse à Papa solum ad majorem securitatem; aut quia Capitulum Episcopo contradicebat. Neque obstare videtur clem. 2. de reb. Eccl. non alien. ubi permittitur Episcopo unire beneficia cum consensu capituli, ita tamen ut suæ, vel capituli mensa non uniantur; nam ibi, ut ait Pirh. loc. cit. citans Barbofi. ad cit. c. unicum, n. ult. Sermo est de perpetuis unionibus beneficiorum, quòd extendi non debet ad reservationes fructuum beneficiorum ad tempus. Contrarium, nimirum non licere Episcopis citra speciale privilegium & licentiam Papæ, & præsciudendo à consuetudine legitima, de qua paulò supra ex Engels & Laym. tenent Laym. ad cit. c. unic. n. 3. Pirh. ibid. n. 4. citans Abb. in idem c. n. 20. idque argumento cit. Clem. II. prohibentis Episcopo unire beneficium mensa suæ in perpetuum; utpote cujus ratio, nempe quòd Episcopus hac ratione auctoritatem præstaret in factio proprio, seu in proprio commodum, tam militat in tali unione seu reservatione fructuum pro mensa sua temporalis, quam perpetua: unde & tenent hi auctores & expressè Pirh. loc. cit. n. 4. citans Laym. & Jo. And. in c. si propter. de rescrip. in 6. quòd licet urgente causa, v. g. necessitate reparandæ Ecclesiæ citra tale privilegium Episcopus cum consensu capituli possit statuerè, ut primi anni fructus ex beneficiis vacantibus in dicecesi applicantur ad fabricam Ecclesiæ suæ cathedralis, si urgeat necessitas ejus reparandæ, non tamen possit sic statuerè in usum mensa suæ. Et, quòd, quando dicitur in genere, quòd Episcopus possit fructus integros beneficii vacantis ad tempus ex justa & necessaria causa reservare, ait Pirh. non esse justam causam, ut retineat eos in propriam utilitatem.

Quæstio 777. An, & qualiter collatio fieri debeat gratis?

R Espondeo debet fieri gratis, hoc est, sine ullo pretio, præmio aut mercede, aliàs committitur Simonia, c. si quis objecerit, c. salvator 1. q. 3. c. quam pro 1. q. 2. Castrop. loc. cit. n. 1. Estque hoc ipsum de ratione beneficii, ut gratis conferatur. Unde jure merito provisiones beneficiorum Eccles. gratia appellantur, longè que magis urget ratio hujus denominationis gratia in provisionibus beneficiorum, maxime apostolicis, quam in concessionibus feudalibus; cum in his ferè semper quidpiam penditur vel rependitur concedenti. Lott. l. 3. q. 1. n. 3. ex Suar. de ll. l. 8. c. 2. n. 9. Et sicut feudum non perdit nomen gratia ex obligatione feudatarii; cum semper

semper præponderet id, quod conceditur, ita multò minus collatio ex eo, quod provisus recipiat beneficium propter officium. *Loth. loc. cit. n. 2.* porro de Simonia quæ in provisione beneficiorum committitur ex professo alibi.

PARAGRAPHVS III.

De modo, quo fieri debet collatio.

Questio 778. An, & qualiter necesse sit præmittere examen collationi beneficiorum simplicium: dico simplicium; qualiter enim præmittendum collationi parochiarum seu beneficiorum curatorum, aut etiam deputati vicarii curati temporalis & perpetui, de eo satis accuratè actum, ubi de vicariis & parochiis: dico etiam collationi, hoc est, libera, quæ fit absque presentatione, qualiter enim præmittendum examen institutioni, vel etiam presentationi, dictum quoque est alibi.

Respondeo primò: dum providetur beneficium per collationem, sive ab Episcopo, sive à Prælati inferioribus, regulariter opus non est examine per concursum, aut faciendo per Examinatores synodales, non solum spectato jure antiquo (ut pote vi cuius requiritur solum idoneitas in promovendo juxta *c. consuetus. 2. de appellat. & Abb. Franc. Decium & c. ibidem*) sed etiam novo Trid. utpote quod pro solis curatis beneficiis præscripsit formam examinis per concursum, in aliis autem requisivit solum habilitates de jure communi necessarias; quæ, cum aliunde notæ esse possint conferenti, opus non est hoc examine. *Gonz. gl. 6. à n. 242. citans quam plurimis. Castrop. tr. 13. de benef. d. 3. p. 4. n. 1. Garc. p. 9. c. 3. n. 4. dixi regulariter; quia quandoque ex speciali privilegio Apostolico aut consuetudine, vel statuto quorundam Ecclesiarum beneficia quædam simplicia per concursum sunt providenda: qualiter ex *constit. Sixti IV. & Leon. X. conferendos esse canonicatus doctorales & magistrales cujuslibet Cathedralis in regnis Castella, testantur Castrop. loc. cit. p. 3. n. 1. Gonz. loc. cit. n. 246.* Item sic beneficia patrimonialia filiis patrimonialibus in quibusdam Hispaniæ diocesisibus per concursum conferenda, testantur eisdem.*

2. Respondeo secundò: sed neque opus est ullo alio examine in isto casu notæ conferenti idoneitatis; quia nullibi in jure pro his beneficiis præscriptum examen pro forma. *Castrop. cit. p. 4. n. 4. Gonz. gl. 5. n. 86.* dicens examinari non debere in ordine ad hæc beneficia eos, qui notoriè literati sunt & habiles, citans pro hoc *Felin. in c. fin. de præsump. n. 28. Mandos. in reg. 24. q. 3. n. 3. Lamb. de jure p. 12. p. 1. q. fin. a. 3. n. 1. & c.* Et speciatim *n. 87. ex Rebuff. in pr. tit. de rescripto in forma pauperum pro graduatis, idem dicens de graduatis, ne aliàs Universitatibus fiat injuria; eo quòd hi examinati jam sint & approbati in Universitatibus; Verùm & graduati per ipsum Trident. sess. 7. c. 13. excipiuntur ab examine, etiam dum ad præsentationem vel electionem ad istiusmodi simplicia promoventur: sed neque quicquam de aliis per collationem liberam promovendis ibidem aut alibi disponit Trid. cum*

solum loquatur de beneficiis jurispatronatus & electivis, seu per institutionem & confirmationem acquirendis; seu nihil aliud vetat, quàm institutionem & confirmationem cujusvis beneficii Eccles. fieri sine prævio examine instituendi seu confirmandi factò per Ordinarium, *Castrop. cit. n. 3. & 4.*

3. Hinc etiam jam inferitur, eo ipso, quòd quis admissus sit & initiatus sacris Ordinibus sive à collatore ipso Episcopo, sive ab alio, præsumatur habilis ad simplicia beneficia, ita ut novo examine opus non sit. *c. accepimus. de stat. & qual. & ibi Hostien. n. 12. Rebuff. in pr. tit. de rescripto in forma pauperum & c. Castrop. loc. cit. n. 4.* hæc dans rationem, quòd eisdem qualitates ad Ordines & ad beneficium simplex requirantur.

4. Limitanda tamen hæc illatio; quòd semel in ordine ad ordines suscipiendos, vel aliter examinatus examinari amplius non debeat, Primò nisi examen ex statuto, aut speciali aliquo jure esset pro forma statutum; tunc enim etsi aliàs factum in ordine ad alium finem, necessariò repeti debet, aliàs actus corrueret, etsi constaret & notorium esset, promovendum esse valde literatum & idoneum. *Gonz. loc. cit. n. 89. citans Lamb. ubi ante q. 12. a. 3. n. 1. Paris. cons. 12. n. 47. Fusc. de visit. l. 2. c. 5. n. 10. Mandos. ad reg. 24. q. 3. n. 8. & c.* Secundò nisi causa nova supervenisset, qualis esset, si per longum tempus studia intermissa, & hinc prudenter præsumi posset literaturæ necessariæ oblitum, *Castrop. loc. cit. Gonz. n. 96.* Tertio nisi beneficium simplex sit qualificatum, veluti dignitas sine cura, vel canonicatus in cathedrali (vel etiam, ut addit *Gonz. collegiata*) quia similia beneficia requirunt specialem industriam, & consilium, quæ sacri ordines non requirunt. *Castrop. loc. cit. Gonz. n. 102. citans Menoch. de præsump. l. 6. præsump. 91. n. 21.* Quarto, nisi forte beneficium tale simplex haberet adjunctam aliquam administrationem sacramentorum, vel curam aliquam exercendam animarum; tunc enim promovendus etiam sacerdos jam sit, deberet examinari, si aliunde, quàm ex ordinatione non constaret idoneum esse, argumentò *Trid. sess. 14. c. 3. Castrop. loc. cit. Gonz. n. 102.*

Questio 779. An, & qualiter facienda collatio (vel etiam alius actus) cum consilio alterius?

Respondeo primò, cum collatio facienda cum consilio alterius (puta, ex mente fundatoris aut alio jure speciali) teneretur collator eum requirere pro consilio, aliàs collatio, & quilibet alius actus erit ipso jure nullus, ut in terminis collationis est textus expressus in *c. cum in veteri. de elect. & ibi gl. v. expectatum. Butrio n. 1. Imol. n. 1. Abb. n. 3. & seg. Loth. l. 2. q. 2. n. 76. Gonz. gl. 46. n. 5.* citans textum quampl. & AA. in terminis aliorum actuum, puta sententiæ, aditionis hæreditatis, de procuratore, institutore & c. Siquidem requisitio consilii, ubi requiri mandatur, est de forma, adeoque debet præcedere consilium, & esse prius quàm consilium; omisso autem formæ inducit nullitatem. *Gonz. loc. cit. n. 15. ex Felin. in c. ex parte, de constit. n. 1. & seg.* Sed neque huic responsioni obstat textus in *l. quidam. §. Papinianus. & l. Titium & Merium. ff. de administratione tutorum. ubi probatur, quòd si testator mandavit tutori filii sui, ut administraret tutelam cum consilio matris vel fratris, qui co-tutor non erat, tutor talis non teneatur petere consilium de*